

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 28.—
za en mesec . . . " 2.—20
za Nemčijo celoletno . . . " 28.—
za ostalo inozemstvo . . . " 35.—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24.—
za en mesec . . . " 2.—
v spravi prejemov mesečno . . . 1.70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7.—
za Nemčijo celoletno . . . " 8.—
za ostalo inozemstvo . . . " 12.—

SLOVENEČ

Inserati:

Enostopna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15
za trikrat . . . " 13
za večkrat primerom popust.

Poročna oznanila, zabavne, smrtne (14):
enostopna pettivrsta po 2) viz.

Poslano:

enostopna pettivrsta po 40 viz.

Izaja vsak dan, izvenredni ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vezni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne branilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upravniškega telefona št. 188.

Dr. J. K.: Iverji.

Angleški pomorski častniki. Letošnje leto meseca aprila je prinesla »Fortnightly Review« iz peresa admirala Hendersona in dr. H. B. Graya kritiko sedanje vzgoje angleških pomorskih častnikov. Ta kritika, — čudno, da jo je nemška javnost prezrla, — je tem važnejša, ker pisatelja temeljito poznata svoj predmet in ker so zadnje izkušnje pokazale, da imata prav. Tam bemo: »Vzgoja naših pomorskih častnikov je brez ugovora eno najbolj življenjskih vprašanj, ki se morajo pečati z njim tisti, kateri so v prvi vrsti odgovorni za nedotakljivost teh otokov in za varnost naše pomorske trgovine; ne pretiravamo, ko pravimo, da je integriteta britske države odvisna zlasti od kakovosti oseb, ki so v prvi obrambni vrsti. — Med tem pa, ko misli dežela, da plačuje najboljši, najbolj izbrano angleško mladino za obrambo države, je pa mnogo njenih branilcev pomanjkljivih glede na izobrazbo in nesposobnih za pomorske častnike, ali vsaj mnogo pod tisto stopnjo, katero bi bilo želeli. Ali more biti kaj reč bolj vznemirljiva? — Kakšni so pa častniki v armadi, se je pa videlo ob njihovem uporu proti vladi. Odrekli so svojo službo glede na ulsterske nagajivce, kateri so pripravljali revolucijo proti sklepu zbornice o homeruli.

Alkoholizem na Francoskem. »La Revue« meseca aprila prinaša pod naslovom »Boj proti alkoholizmu« dva znamenita članka, ki se v njih opisuje, kako strašno je razširjeno pijančevanje med Francozi, in kaj naj bi se storilo proti temu. L. Rosenthal pravi, da je silna umrljivost med otroci posledica alkoholizma, da jih je med pet milijoni šolskih otrok 300.000 umsko oslabilih iz ravno tistega vzroka, in da na Francoskem 10% ljudi umrje zavoljo alkohola. — Pa se čudi kdo, da so tako tepeni.

Zahteve turških žensk. V Carigradu že dlje časa deluje »Društvo za obrambo ženskih pravic«. »Kadinlar Dunyasi« (Ženski svet) jim je glasilo. Po »The Contemporary Review« posnemamo ženske zahteve, ki so program omenjene družbe in lista:

1. Izprememba obleke zunaj doma.
2. Zboljšanje postav o zakonu.
3. Okrepitev žene doma.
4. Uspesobljenost mater, vzgajati otroke po modernih načelih.
5. Uvedba turških žensk v družabno življenje.
6. Okrepitev žensk, da si bodo vzdrževale življenje s svojim lastnim delom, in poiskanje dela zanje.

7. Otvoritev ženskih šol, da se dá turškim deklicam vzgoja, ki jo potrebujejo v svoji domovini, in zboljšanje dosedaj obstoječih šol.

Francosko državno gospodarstvo. Francosko bogastvo, ki se toliko govori o njem, velja samo za zasebnike; država je v silno težkih finančnih razmerah. »Correspondent« meseca novembra 1913 je prinesel dva članka izpod peresa finančnega veščaka René Lavollée in poslanca ter poročevalca o sklepnih računih E. Brousse. Prvi pravi, da so francoske finance sila resne za ljudstvo glede na nove davke, in za deželo glede na možno vojsko, ko so dobre finance za uspeh tako potrebne kakor dobra armada. V proračunu za leto 1913. je stroškov krog 4000 milijonov frankov, dohodkov pa precej manj. On sodi, da je primanjkljaja nad 350 milijonov frankov. Za leto 1914. bo primanjkljaj še večji, — nekateri ga računajo nad 1000 milijonov frankov. — Drugi opozarja na to, kako se v posamnih oddelkih troši denar, zlasti v naučnem ministrstvu, in kako javnost pravzaprav o tem nič ne vé, ker računski zaključki računskega dvora niso javni. Poslanci proračuna pravzaprav niti ne poznajo. — Avstrija je uredila svoje finance. Nemčija se je čudovito izkazala v tem oziru, na Francoskem pa zapira vsemogoči bogatin svoje žepe državi, ki zdaj poleg drugih krvavo plačuje tudi svoje finančne grehe. Zatrti samostani in prodane cerkve in cerkveno orodje, vse to je bil grd rop in obenem podla goljufija, ki ne le ni prinesla državi nobene pomoči, marveč vsled zaprtih samostanskih šol samo za šolstvo ogromne izdatke.

Angleži in Sredozemsko morje. Že meseca decembra 1912 je v »Forum« napisal R. Usher članek poln strahu »o krizi v Sredozemskem morju«. Tako kakor on, jih sodi zelo veliko število. Njegove misli so te-le: Vsled tripolitske vojske bi se bila lahko Italija ožje zvezala z Angleško in Francosko. Ti dve državi bi bili morali podpirati Laha, ko je uresničil svoj stari sen in zasedel nekdanj tako cvečelo pokrajino drugega Rima. Bilo mu je treba drage vojske, da bi bili Angleška in Francoska z diplomatičnim pritiskom Turčijo lahko prisilili, da bi bila odnehala. Tega pa nista storili. Angleži so se z bali nevarnega moslimskega gibanja v Indiji in niso hoteli s tem, da bi bili pritisnili na sultana, kalifa vseh muslimov, še bolj razdražiti svojih mohamedanskih podložnikov. Francozi pa laški sosed na afriški obali sploh ni bil všeč. Nemčija je pa lahko obljubila Lahu ne samo Tripolis, nego tudi Tunis in še več. Trozveza se je vsled tega utrdila.

Lah je imel srečo. Z lahkoto je zasedal otok za otokom, Kalimnos, Kos, in drugih deset: Patmos, Leros, Hampalia, Nisiros, Tilos, Rod, Sarea, Karpatos, Kasos, ki so od nekdanj ključ vzhodnega Sredozemskega morja. Če bi poleg utrjene tripolskega obrežja dobili še na Kreti vojno opirališče, postane Malta brez pomena, in lahko se zgodi, da bi ob skupnem delovanju avstrijsko-laške mornarice Angleži morali zapustiti Malto. To bi pa angleško moč v Sredozemskem morju silno oslabilo. — Drugega ne kaže, nego da Francozi in Angleži z največjo naglico pomnože svoje vojno brodovje.

To, kar smo že večkrat rekli, da je namreč Italija glede na Sredozemsko morje naravno navezana na Avstrijo in Nemčijo, je razvidno tudi iz tega članka. Če je le še kaj politične logike, se bo v kratkem borila laška mornarica z našo vred za svobodo Sredozemskega morja, in s tem za svoje najvažnejše koristi.

Rusko izobraženstvo in vera. V angleški »Russian Review« piše Sergij Bulgakov o tem predmetu: Ruski izobraženec se ne zaveda, ali pa nič ne vé o veliki in dejanski sili vere prav do današnjega dne na zapadu. Spominjam se še, kako me je iznenadilo, ko sem bil kot mladenič na zapadu in sem moral zaznati to dejstvo. Življenje in delovanje ruskega izobraženstva je izven verskih idej. Zunanja zveza s cerkvijo ob krstu otrok, ob poroki, pogrebu se vzdržuje samo, ker jo zahteva javni zakon, izobraženstvo je pa pravzaprav že dlje časa brezversko. Ko sem živel v Londonu, me je presunila splošna navada hoditi v cerkev v nedeljo, kar še danes držim, in vkljub temu, da sem bil kot običajno izobraženec ateist, sem čutil, da moram ob času božje službe iz svojega stanovanja, da si ne obtežim stališča, ko bi ostal doma. Med našim izobraženstvom je pa nenavadno, če hodi kak akscentrik v cerkev, in če tako dela, dela skrivaj. Iz-

obraženstvo vzdržuje svojo zvezo s cerkvenimi prazniki, ker jih država ukazuje. Samo o Veliki noči, ko je opolnoči božja služba in se začujejo prvi pozdravi »Hristos voskres«, vidiš tudi izobraženca, ne samo po cestah, zlasti v Moskvi, nego jih moreš srečati tudi na cerkvenem pragu. Angleži se pač ne zavedajo, kako neumestno se zdi ruskemu izobražencu videti med angleškimi gosti s profesorji, poslanci, pisatelji tudi škofe in duhovnike, in kako čudni se mu vidijo njihovi obiski moskovskih cerkv, samostanov in svetih krajev, ki jih izobraženstvo nikdar ne obišče, ali le kot starinske muzeje.

Izobraženstvu, ki vodi boj za osvobodjenje, je cerkev istovetna z reakcijo, mračnjastvom in praznoverjem. Za prepričane zastopnike cerkve je izobraženstvo glavni razširjevalec nevere, ki z njo zastuplja ljudskega duha. Tako se je ustalila zveza idej, ki je absurda in brez prave podlage, ki pa ima značilno zgodovinsko samostojnost, češ, da je nevera združena z napredkom in religija s splošno stagnacijo. Za izobraženstvo pomenja politična uloga cerkvene organizacije silo, ki more poraziti moderne ideje, da bi se ta uloga morda izpremenila, ko bi ji izobraženstvo, zapustivši cerkev, ne delalo bistveno krivice. Za cerkvi vdane ljudi je agresivni ateizem izobraženstva nemogoč. In ker imata obe stranki pristašev med ljudstvom, je njegov duh napravljen po religioznih, pa tudi po političnih načelih. Ta razdor je odgovoren za moralno paralizo, ki dandanes napreduje v Rusiji.

Vera in Srbi. V »English Illustrated Magazine« piše Herbert Vivian, ki je sicer Srbom prijazen, da se je čutil, ko je našel, da je na Srbskem verski duh zelo plitev. Praznike splošno praznujejo, toda Srbi se zdi dovolj, da stoji zunaj cerkve med božjo službo; poste pa drži zelo strogo. Praznoverja je mnogo.

Pred odločilnimi dogodki na severu.

Na nemško-ruskem bojišču so poskušali Rusi iz Kowna zopet udreti v gubernijo Suwalki, ki je zasedena od Nemcev. Nemške čete so jih pa zmogovito vrgle nazaj. Trdnjavo Ossowiec Nemci še vedno obstreljujejo. Splošno se pričakuje, da se trdnjava ne bo mogla dolgo ustavljati teškim nemškim topovom. Sicer je pa položaj na tem bojišču nespremenjen.

Na avstrijsko-ruskem bojišču je ofenziva zveznih avstrijskih in nemških bojnih sil v polnem teku. Nakar se je doslej le previdno smelo namigavati,

je postalo razveseljivo dejstvo: v boju proti Rusiji operirajo armade naše mornarice sedaj ramo ob ramo z nemškimi četami, ki so jih Nemci poslali v velikem številu na severovzhodno bojišče. Skupno delovanje zveznih armad se že kaže v umikanju sovražnika na obeh straneh Visle.

Iz armadnega povelja vrhovnega poveljnika nadvojvode Friderika se vidi, da je cilj sedaj vpeljanih operacij, vreči Ruse iz Galicije in jih odločilno poraziti. Operacije naših in nemških čet imajo tedaj značaj ofenzive z vsemi že desetletja obstojali dve vojaški mnenji. Ena, t. j. general Hindenburgova, se je kratko glasila tako: »Rusi se morajo potisniti v mazurska jezera.« Drugo mnenje je pa bilo to, da se niti v bližino mazurskih jezer priti ne sme. Hindenburg je ostal v manjšini in je moral prenašati bridke napade. Toda ni popustil. Končno so ga pustili govoriti kot starega trdovratnega, ki se trdoglavo drži velike zmote svojega življenja.

Hindenburg in njegova mazurska jezera.

Sedanja vojna je podala doslej en edin slučaj za popolno junaško pesem: zmaga generala Hindenburga ob mazurskih jezerih. To-le se pripoveduje o njem:

General je celo svoje življenje posvetil raziskavanju mazurskih jezer z vojaškega stališča. To je bil njegov študij, to njegova ljubezen in kasneje takorekoč fiksna ideja. Vzhodna Prusija ima nad Königsbergom—Insterburgom pokrajino, ki predstavlja na zemljevidu trikot. Ta pokrajina se v vojaških krogih že dolgo označuje kot »izgubljeni trikot«, ker je splošno prevladalo mnenje, da se ta del dežele vojaško ne da braniti. Še pred izbruhom vojne je bil zopet izšel članek, v katerem je pisec tožil, da zemljiška posest v navedeni pokrajini nima nobene vrednosti, ker je ljudstvu znano, da bi v slučaju ruskega vpada nemški generalni štab ne branil tega ozemlja.

Mazursko močvirje leži južno od navedenega trikota. Glede tega ozemlja sta

Hindenburg je bil zborni poveljnik neke v provinci, ko se je nekega dne njegova ideja pojavila v nemškem državnem zboru. Reklo se je, da ne gre, da bi tako veliko ozemlje ležalo brez koristnosti: mazurska jezera se morajo odpeljati in ozemlje osušiti. Stari general ni imel sedaj nobenega miru več. Hoteli so se lotiti njegovih jezer, njegovih močvirij, ki jih je osebno natančno poznal. Z obsežno torbo, polno načrtov, zemljevidov in preračunov, je takoj odpotoval v Berlin. Šel je od hiše do hiše. V uradništvih je predložil vse svoje zapiske, razlagal, protestiral, agitiral. Obiskal je poslance, voditelje strank, komisije; povsodi je razpoložil svoje zemljevide in ves razburjen izjavil, da se mazurskih jezer ne smejo dotakniti. Ko vse ni nič pomagalo, je šel k cesarju. In ni šel preje od njega, dokler mu ni obljubil, da bodo jezera pustili na miru. Cesar je to smehljaje obljubil. Toda Hindenburg je šel

LISTEK.

Kako so Slovenci lovili Ruse.

Narednik našega slovenskega celjskega polka, katerega so v bojih v Galiciji zadel tri kroglice pripoveduje: Bilo je pri G. Kar naenkrat smo začuli na levem krilu povelja za naskok z bodalom. Začul se je klic »hura« in Bošnjaki so kakor vihra planili proti Rusom. Takoj nato pa je isto povelje dobil tudi naš bataljon, in udrli smo proti sovražniku, ki nas je obstreljeval, a nam ni prizadeval posebnih izgub. Bili smo oddaljeni od sovražne črte le nekaj petdeset korakov. Moj voj je imel pred seboj sovražni voj, ki je štel morda kakih 50 mož in vsi ti so, kakor na povelje dvignili roke kvišku, znak, da se nam udajo. Napredovali smo dalje, a ko smo prekorčili kakih dvajset korakov, so Rusi hipoma pograbilili za puške in nas sprejeli s salvo, ki je iz take bližine napravila res precej škode, ki pa nas nikakor ni zadržala.

— Strela božja, tako se na nismo zmenili! sem začul poleg sebe nekega pešca, rodom iz Primorskega, in zagrmla je brez povelja tudi z naše strani salva, ki je kar nometla po sovražnem

voju. Nato smo pa udrli nadnje. Večina Rusov in tedaj padla, ostanek je pa udril v divjem begu nazaj. Pred nami so ostali le še štirje: častnik in pa trije pešci. Kot poveljnik voja sem ukazal desetniku, naj ujame častnika, drugim pa, da naj primejo pešce. Desetnik, oddaljen le še kakih osem ali deset korakov od ruskega častnika, je, držeč puško z bodalom pripravljeno za naskok, stopil tja k ruskemu častniku, ki je držal roke kvišku. Ko je bil že tik pred njim, le še tako daleč od njega, da ga ni mogel doseči z bodalom, je častnik naenkrat z desnico, kakor blisk hitro, posegel po revolverju, ki ga je imel ob pasu, in že sem mislil, da je moj desetnik izgubljen. Toda le-ta je bil previden človek in je držal prst na puškinem trnku. Isti hip, ko je segel ruski častnik po revolverju, je pritisknil desetnik na trnek in ruski častnik, zadet pod brado, se je mrtev zgrudil na tla. Ostale tri smo ušli, ne da bi bil le kdo od njih zmignil s prstom.

Ta dogodek nas je naučil, da ne smemo zaupati sovražniku prav nič, da moramo biti skrajno previdni vselej in povsod. Tako smo tudi potem vedno delali in zgodilo se nam ni nikdar več, da bi nas bili Rusi, ki so že držali roke kvišku, potem še pozdravljali s salvami.

razpoložljivimi silami. Pričakovati smemo, da bo ta ofenziva ugodno uplivala na prebivalstvo nekaterih sosednih držav, ki se je nekaj časa sem, gotovo pod uplivom neresničnih poročil o ruskih zmagah, bala, da bo prišlo nepozno k razdelitvi ruskega vojnega plena. Pa tudi našemu avstrijskemu prebivalstvu bo ta ofenziva prinesla novoga poguma in popolno zaupanje v končno zmago našega orožja.

Ruski vpad čez Karpate se je izjalovil. O tem se je ogrski grof Andrassy izrazil sledeče: »Vpadu Rusov ne pripisujem nobene važnosti. Odločitev v tem boju bo padla v Galiciji. Ruski vpadi imajo mogoče namen preprečiti morebitni napad iz Ogrske na rusko levo krilo. Da bi Rusi prodirali s svojo glavno armado na Ogrsko, ne verujem, ker bi se izpostavili nevarnosti, da jih ofenziva naše gališke armade odreže od njihovega krila. Naše čete v Galiciji so sveže, nepremagane in polne gotovega zaupanja v zmago. Vzrok dosežanega našega umikanja je bila edino-le številna ruska premoč. Položaj bo sedaj vedno ugodnejši.«

× × ×

Berolin, 2. oktobra (Kor. ur.) Uradno. Veliki glavni stan poroča 1. oktobra zvečer: **Položaj na vzhodnem bojišču je nespremenjen**

× × ×

POLOŽAJ V LVOVU.

Krakov, 1. oktobra. »Nowa Reforma« posnema iz varaždinskega lista »Kuryer Poranny« od 22. septembra naslednji opis sedanjih lvovskih razmer: V Lvovu je sedaj tiho. Nemške trgovine so zaprte, poljske in židovske pa odprte. Povsodi v Lvovu gospoduje poljski jezik. Ruski redarji in orožniki patrolirajo po cestah, stražno službo pa opravlja meščanska garda. Prebivalstvo se je pozvalo, da ne postaja po ulicah v gruclah. Restavracije in hoteli so odprti. Prodajanje žganih pijač in piva je prepovedano. V mestu se zelo občuti pomanjkanje gotovih živil: sladkorja, soli, kruha. Funt surovega masla stane 2 rublja (5 K). Vsled ukaza poveljnika ruske južnozpadne armade izhaja v Lvovu ruski list pod naslovom »Vojennoje Slovo.« — »Russkoje Slovo« poroča: Železnica v Lvov je popravljena in prenarejena v širokotirno. Promet se neovirano vrši. Za Brodyjem pride postaja Krasne, kjer se je vršil prvi trdovratni boj. Vse osebe tvorijo železničarji iz Rusije. Postajna imena se glase rusko. Ob železniški progi do Lvova je videti potrgane bodeče žice. — Dalje poroča »Nowa Reforma«: Ruska armada, ki je zasedla Lvov, ni odpravila mestne uprave. Mestni poveljnik Šeremetjev je imenoval bivšega podžupana dr. Rutovskega za mestnega predsednika, dr. Stahla pa za podpredsednika. Vsi mestni uradniki so ostali v službi ter se jim je takoj z boljšala plača. Občinski odbor je dobil poziv, da naprej vrši svojo nalogo. Te odredbe je potrdil gališki generalni guverner grof Jurij Bobrinski (bratranec znanega Vseslovana), ki stanuje in uraduje v namestništvem posloppju. Za guvernerja je imenovan neki »knez Czartoryski.« Za mir v mestu jamči 16 talcev (Poljaki, Rusini, Ukrajinci in Judje), med njimi poslanec dr. Steslowicz. Ker pomanjkuje drobnega denarja, je magistrat izdal bone po 1 K. Rubel ima prisilni kurz: 3 K 30 vin. (namesto 2 K 50 vin.), s čemer naj se nadomesti mestu naloženi vojni davek. Vsi poljski časopisi (izvzemši uradno »Gazeto Lwowsko«) izhajajo naprej samo ukrajinsko »Dilo« je bilo prepovedano. Na cestah se sme govoriti samo poljsko in rusko —

ukrajinskemu jeziku Rusi očitno niso naklonjeni. — Trgovska zbornica je stopila v zvezo s kijevskimi trgovci. — Dunajske »Nowiny Wiedenski« poročajo: V krogih petrolejne industrije se zatrjuje, da so petrolejski vrelci in tovarna v Drohobyczu v Vzhodni Galiciji nedotaknjeni. V teh podjetjih je veliko angleškega in francoskega kapitala in je temu pripisati, da ni bilo nič poškovanega. — »Nieuwe Rotterdamse Courant« poroča z Dunaja, da se Rusi v Lvovu zelo mirno in redno zadržijo. Vse plačajo z zlatom in sploh izdajo mnogo denarja. Ker je na cestni železnici radi mobilizacije manjkalo obratnega osobja, je ruski poveljnik odredil, da sodelujejo pri cestni železnici ruski vojaki. — Iz Krakova se poroča, da se glasom ruskih listov poslanec Breiter nahaja v Lvovu in stoji na čelu meščanske straže.

× × ×

POLOŽAJ V VARŠAVI.

Krakov, 1. oktobra. »Glos Narodu« priobčuje več poročil o položaju v Varšavi, ki jih je dobil od nekega Poljaka, ki je po desetdnevni vojni dospel iz Varšave v Krakov. Eno poročilo omenja, da varšavski listi nemoteno izhajajo dalje; o vojnih dogodkih prinašajo seveda samo uradna poročila, ki jih dobivajo iz peterburške brzojavne agencije. Vsled ukaza ruskega naučnega ministra se je na vseh državnih šolah začel pouk ob normalnem času. Tudi poljske zasebne šole so se otvorile, v kolikor ni manjkalo učnega osobja. Nekaj zasebnih poljskih gimnazij je pa moralo otvoritev odložiti na kasnejši čas, ker manjka učiteljev. Največ ruskega patriotizma kažejo Judje, ki kar tekmujejo v patriotičnem navdušenju. Kljub temu je prišlo že večkrat do spopadov z Judi, ki so jih že več ubili. — Mnogoštevilno moštvo se v mestu mirno obnaša, ker je vrhovno poveljstvo določilo silno strogo kazni proti vsaki nepokorščini. Od konca avgusta prihajajo v Varšavo neprestano vlaki z ranjenci, ki jim prebivalstvo poseča največjo skrbnost in ljubezen.

× × ×

ŽIVLJENJE V ČENSTOCHOWU NORMALNO.

Krakov, 1. oktobra. »Czas« priobčuje naslednje poročilo iz Čenstochowa: V mestu vlada popoln mir. Nemško vojaštvo ne šotori več na ulicah; častniki stanujejo v gostilnah. Listi redno izhajajo. Tudi promet v trgovini se normalno razvija. Med prebivalstvom kroži nemški in ruski denar. Deželna banka je dobila dovoljenje izdati zadolžne liste po 3, 5 in 25 rubljev.

× × ×

POLJSKE LEGIJE IN VODSTVO RUSKE ARMADE.

Dunaj, 2. oktobra. »Politische Korrespondenz« piše: Avstrijska vlada je poslala na nevtralne države sledečo noto: Poveljnik ruske armade je priobčil v poljskih listih izjavo, da se udeležuje bojev proti Rusom v Galiciji člani poljskih sokolskih društev in da vporabljajo eksplozivne kroglice z odrezanim koncem. Članov Sokola in drugih takih društev da ne smatra za vojskujoče se čete in da bo proti njim postopal z vso strogostjo vojnih postav.

Avstrijska vlada pripije temu nasproti sledeče: Ruski poveljnik misli gotovo na poljske legije, ki so deloma sestavljene iz članov Sokola in drugih takih društev. Ta okolščina pa ne more tukaj nikakor v poštev priti, kar se tiče kvalifikacije po vojnem pravu. Te legije so sestavljene, da popolnoma od-

govarjajo pogojem ki jih stavi prvi člen reglementa, ki govori o postavah in navadah vojske. Vrh tega so samo oddelek avstrijske armade, s katero so zvezane po organičnih vezeh. Njih člani so prisegli na zastavo, čete vodijo avstrijski častniki in njim na čelu stoji avstrijski general, ki je podložen višjemu poveljstvu. Avstrijska vlada nadalje izjavlja, da se noben oddelek naše armade ne poslužuje omenjenih projektlov. V očigled teh okoliščin bi bilo vsako dejanje Rusije, ki bi kazalo na to, da ne smatra poljskih legij za vojskujočo se stranko nezaslišana kršitev haaskih določb, proti čemur že danes avstrijska vlada odločno protestira.

× × ×

KOZAKI GOSPODARIJO.

Krakov, 2. oktobra. »Nowa Reforma« piše: V okolici Lublina so kozaki vsem poljskim posestnikom, ki so avstrijske čete pogostili, zažgali domove in gospodarstva. Veliko jih je ušlo v Varšavo.

× × ×

TISOČI RANJENCEV BREZ POSTREŽBE.

Krakov, 2. oktobra. »Nova Reforma« poroča po »Nowoje Wremja« iz Lublina, da leže v Lublinu cele množice ranjencev. Leže v velikih skednjih na slami po tisoč skupaj in nimajo nobene postrežbe.

× × ×

RUSKI IN AVSTRIJSKI RANJENCI — VOJNI UJETNIKI.

Dunaj, 2. oktobra. Rdeči križ poroča: Ruski ranjenci, ki leže v Radeckijevi vojašnici, bolnišnici Rdečega križa, so poslali na ruski rdeči križ poročilo, da se jim dobro godi in da so zelo hvaležni za dobro postrežbo. V sporočilu izrekajo hvalo avstrijskemu rdečemu križu in prosijo ruski rdeči križ, naj postopa z avstrijskimi ranjenci, ki leže v njihovih bolnišnicah, ravno tako, kakor postopa z ruskimi brati. Nadalje prosijo ruski narod, naj se zavzame za avstrijske ranjence in jih podpira z besedo in dejanjem.

Na avstrijski Rdeči križ je dalje došlo več pisem avstrijskih vojakov, ki so v Rusiji ujeti. Iz teh pisem se da posneti, da Rusi z našimi ujetniki jako človekoljubno postopajo. Avstrijski ranjenci in bolniki so večinoma v vojaških bolnišnicah v Kijevu. Ozdravljeni poročajo, da so na potu v Omsk. Omsk je veliko, moderno mesto v Sibiriji. Marsikakšna dopisnica ima označbo: Na potu v Azijo.

Avstrijski Rdeči križ je pa odposlal veliko pisem tudi srbskih in ruskih vjetnikov, ki so v našem ujetništvu. Splošno pravijo, da se jim dobro godi in se hvalijo z dobro postrežbo.

Avstrijska vojna uprava je upoštevala želje ruskih vojnih ujetnikov in jim hrano spremenila, ruski ranjenci namreč ne marajo za meso, kavo in mleko, te reči jim ne diše, ker so jim tuje, ampak žele čaj in črn kruh. Sedaj dobivajo dvojno porcijo čaja in črnega kruha.

× × ×

JUNAŠKA SMRT PROFESORJA.

Opava, 2. oktobra. Praporščak 15. domobranskega polka, profesor dr. Edmund Hanisch je na bojišču padel.

POLJSKA GIMNAZIJA V PRAGI.

Praga, 2. oktobra. Za poljske begunce se otvori v Pragi gimnazija. Poučavali bodo poljski profesorji iz Galicije.

SIN POSLANCA DR. PL. SUCHTA VOJNI PROSTOVOLJEC.

Dunaj, 2. oktobra. Sin poslanca dr. pl. Suchta Štefan je prostovoljno vstopil v armado.

× × ×

Podrobnosti o bitki pri Uzsoškem prelazu.

»Pesti Hirlap« prinaša izjavo nekega poročnika, ki je sodeloval v bitki v Karpatih.

On pravi, da je napačno misliti, da je prelaz Uzsoč že od narave same zavarovan. Prelaz Uzsoč je precej širok in je zelo pripraven za napad, ali nepripraven za brambo. Pri Uzsoču varuje našo mejo ena redna četa, kateri poveljuje podpolkovnik Drechsler. Ko so se naše čete umaknile med Dobrovice in Turko skozi Uzsoč do Homunara, se nas je obvestilo, da bodo poizkušali Rusi prekorčiti prelaz. Te informacije so potrdili tudi begunci iz Galicije, ki so nas tudi o tem obvestili, da ruska konjenica redno poizkuša vznemirjati naše čete na Karpatih. Da je bila vojna uprava informirana o ruskih načrtih, se vidi iz tega, da je že pred napadom zapovedala, da nam pride topništvo na pomoč, ki je za časa bitke tudi prišlo.

Prve predstraže kozakov so se pojavile okoli Sianke že v četrtek zjutraj. Naše čete so zavzele pozicije čisto na meji v zavarovanih okopih. Med tem so čete dobile povelje, ako bi Rusi prihajali v mnogo večjem številu, da svoje pozicije pri Uzsoču drže samo tako dolgo, dokler ne zasedemo naše boljše pozicije med Szontosem in Fönyvesem. V četrtek dopoldne okoli 10. ure so prišli Rusi. Bilo je okoli 400 kozakov. Kozaki so skočili raz konj in začeli streljati, nakar jim je naša pehota odgovorila. Približno uro in pol pozneje so se prikazale prve čete ruskih pešcev. Ob istem času sta pričeli streljati tudi dve ruski strojni puški. Čez pol ure je prišlo tudi rusko topništvo in pričelo streljati na naše čete, kakor tudi na vas Uzsoč, ki je ležala za našim hrbtom. Prva granata, ki je letela visoko čez naše glave, se je razletela na zidu gostilne v Uzsoču. Rusi so imeli po mojem računu vsega skupaj osem topov. Komaj se je razvil ogenj ruskih topov, ko so nam prišle na pomoč nove čete po železnici iz Solyva-Haršfalve.

Med tem je rusko topništvo obrnilo svojo pozornost na stražnico Uzsoča, ki sem jo imel zasedeno s svojo četo. Ker smo naše topove kljub ruskemu streljanju zapustili brez vsakih izgub, moral sem zapustiti s stražo, ki je varovala progo, stražnico, ki so jo ruske granate le slabo poškodovale. Tudi viadukt v klancu je ostal skoro popolnoma nepoškodovan. Naše čete so, ojačene s topništvom, držale svoje pozicije do 6. ure zvečer. Nato so se umaknile do Szontosa. Pri Uzsoču razširjeni prelaz je olajšal sovražniku napredovanje, medtem ko je naše topništvo pri Szontosu obvladalo ves prelaz. Rusi so dovanje, medtem ko je naše topništvo pri siljeni, da se zopet umaknejo do Uzsoča. Kaj se je dalje zgodilo, pravi častnik, ne vem, ker sem dobil povelje, da se s stražo, ki varuje progo, umaknem do Ungvara. Naše izgube so bile celo majhne.

čez vse srečen domov, saj so bila rešena njegova jezera.

Vsako leto ob manevrih je bil Hindenburg delegiran k jezerom. Ondi je — kakor je sploh običajno — en del armade nosil na čepicah bele trakove, drugi del pa rdeče. Rdeči so bili Rusi. Belim je poveljeval Hindenburg; to so bili Nemci, ki so imeli braniti Vzhodno Prusijo. Ko so vojaki pri vajah zvedeli, da se imajo boriti proti Hindenburgu, se je ob priliki, ko so vojaki dobili rdeča znamenja, od leta do leta bolj uveljeval klic: »Letos se gremo kopati!«

Kajti čete so vedele, da je tu vse zastoj: naj pridejo od desne ali od leve, naj napadejo od spredaj ali zasledujejo od zadaj, naj jih bo veliko ali malo, konec je bil vedno isti: Hindenburg jih je porinil v mazurska jezera. To se je ponavljalo vsako leto. Stari general je vedno z največjo energijo izvedel svoj načrt, in ko so zadnji dan vaje odtrabili, je rdeča armada redno stala do vratu v vodi. Častniki so prišli k Hindenburgovim vajam le še v nepremočljivih uniformah.

Potem je šel stari general v pokoj. Kar je zdaj počel, je naravnost ginljivo. Stari gospod je redno vsake počitnice pre-

bil ob mazurskih jezerih. In sicer tako-le: V Königsbergu si je izposodil top in z njim je šel na močvirja. Od jutra do večera so vlačili top iz ene luže v drugo; on je pa meril, kako globoko se vdira top v močvarjo, računil in zaznamoval, koliko konj treba na gotovih mestih pred top in katera so ona močvirja, iz katerih tudi 20 konj ne izveleče topa. Zapisaval je, računal, risal. Natančno je vedel, čez katero lužo more artiljerija in v kateri mora sovražnik obtičati. V jeseni je potem top hvaležno vrnil ter se odpeljal domov.

Ostalo je več ali manj znano. Ko se je vojna začela, je odšel Hindenburg na francosko bojišče. Tedaj je prišlo poročilo, da so se ruske predčete pokazale v ozemlju močvirij. Cesar je dal iz mirovnega stanja v službo poklicanemu Hindenburgu povelje, naj gre in pokaže, kaj zna. Hindenburgova vožnja v Vzhodno Prusko, ki jo je napravil v vlaku z enim samim salonskim vozom, je znana. Ko je dospel na Vzhodno Prusko, je šel v zanj določeno sobo in od tu pripravil Rusom njihov strašni poraz. Na konja ni mogel radi hude žolčne bolezn. Parkrat so ga v avtomobilu peljali na fronto.

Na nemškem desnem krilu na Francoskem tekom 23 dni sedem velikih bitk. — Francozi so prisiljeni, da se umaknejo na črto Pariz-Toul. — Hudi boji na obeh krilih francoske bojne črte.

Položaj na francoskem bojišču opisuje vojaški sotrudnik lista »Berliner Tageblatt« tako-le: Francozi so napravili velikansk ovinek, da bi prišli za hrbet nemškemu desnemu krilu. Ta poizkus se je izjalovil. Tudi če bi nove francoske in angleške sile še dalje prodirale v severozahodno smer, bodo vedno naleteli na nemške čete, katere je nemško vojno vodstvo iz previdnosti pustilo zadaj. Vedno bolj se pa kaže vpliv dopušljanja novih angleških čet. Zakaj ne bi tega priznali? Končna zmaga mora biti naša. Če jo bomo težko izvojevali, bo tem bolj dragocena.

Središče bojne črte molči. Zdi se, kakor da bi prisluškovalo bojem na obeh krilih, kajti tudi pri Verdunu se bliža odločitev. Mi smo si napravili pot skozi zapiralne utrdbe, našli smo pa na visoki planoti zahodno od reke Maas pripravljene močne sovražne postojanke. Fran-

cozi so mojstri v tem oziru. Dne 23. septembra je prišlo poročilo, da nemški napad napreduje. Da bi se ta napad ustavil, se dosedaj ni poročalo. Pravočasno so tudi sedaj francoske posadke ogroženih zapiralnih utrdb zapustile svoja mesta. Utrdbe molče. Mi si ob njih nismo razbili glav, kakor so Francozi napovedovali, in tudi nismo bili zadržani. Vendar pa zasluži vztrajnost francoske obrambe polno priznanje in mora poučiti tiste, ki so pričakovali lahkega dela.

Francoske in angleške armade imajo nepopisne izgube in so zelo utrujene. Bojujoče armade drže druga drugo v šahu. Končno zmago bo dosegla tista stranka, ki bo lahko popolnoma sveže čete postavila na bojišče.

Dopisnik italijanskega lista »Corriere della Sera« poroča z bojne polja sledeče zanimivosti: »V Villeroy, malem podeželjem kraju, leže še sedaj v hišah mrtva

trupla padlih vojakov. Cele čete vojakov kopljejo po poljih velikanske skupne grobove. Cesta je posejana s telečnjaki, skledicami, puškami, razbitimi vozmi itd. Posebno je bilo videti po tleh veliko uniform afriških vojakov. Tla so namočena s krvjo. Na tozadevno vprašanje je odgovoril neki francoski podčastnik: »Moj Bog! To je bilo krvavo klanje Turkosov in Marokancev; pravkar so došli in se takoj vrgli na nas. Mi smo jim poslali nasproti 40 do 50 oklopnih avtomobilov, na katerih so bile postavljene strojne puške, ki so kar kosile. Ko so opravile svoje delo, so avtomobili zopet oddrveli nazaj, predno je prišla na mesto francoska artiljerija.«

Na belgijskem bojišču nemške čete napredujejo. Dva forta pred Antwerpenom sta že razrušena in Nemci v čimdalje ožjem krogu ogrožajo mesto. Zanimivo je, da so Nemci postavili pred Antwerpen tudi dve bateriji francoskih in eno baterijo belgijskih topov, katere so svoječasno vzeli sovražniku. Za te topove uporabljajo Nemci strelni material, katerega so v velikanski množini zaplenili v trdnjavi Maubeuge.

V Antwerpnu je prebivalstvo mirno in pričakuje na podlagi razširjenih neresničnih poročil, da bo kmalu rešeno obleganje. Plinarna je nepoškodovana, živili zadosti. Z ujetimi in ranjenimi Nemci se dobro postopa.

× × ×

Berolin, 2. oktobra. (Kor. urad.) Veliki glavni stan poroča z dne 1. oktobra: Dne 30. septembra so Nemci vzeli Francozom višini Royd in Fresnoy severozahodno od Noyona.

Jugovzhodno od St. Mihiela je bil 1. oktobra odbit napad iz Toul. Francozi so imeli pri tem težke izgube.

Napad na Antwerpen uspešno napreduje.

× × ×

SEDEM KRVAVIH BITE TEKOM 23 DNI NA NEMŠKEM DESNEM KRILU.

Berolin, 1. oktobra. Nemški listi poročajo, da je bilo na desnem nemškem krilu na Francoskem tekom zadnjih 23 dni sedem velikih bitk, ki so bile vse zelo krvave in v katerih so se čete borile z največjo vstrajnostjo in trdovratnostjo.

× × ×

CELA BRIGADA ZUAVOV POBITA.

Berolin, 2. oktobra. Nek ranjeni podčastnik Zuavov pripoveduje, da je bila 20. septembra cela brigada Zuavov — 8000 po številu — ki je zašla med ogenj strojnih pušk popolnoma uničena. Ostalo je le še 1000 ranjenih Zuavov, vsi drugi so bili pobiti.

× × ×

PREDSTOJEČE UMIKANJE FRANCOZOV.

Bordeaux (čez Berolin), 1. oktobra. Splošno se boje, da bo francoska armada že prihodnje dni prisiljena, da se umakne na črto Pariz—Toul.

× × ×

NOVA FRANCOŠKA ARMADA.

Zürich, 1. oktobra. Pri Amiensu je postavljena nova francoska armada, kateri poveljuje dosedanjí poveljnik Pariza, general Gallieni.

× × ×

32.800 PRAZNIH STANOVANJ V PARIZU.

Pariz (čez Rim), 1. oktobra. Divji beg, ki je nastal v Parizu, ko je ljudstvo izvedelo o velikih nemških zmagah, dokazuje tudi poročilo pariškega stanovniškega posredovalnega urada, da je v Parizu 32.000 praznih stanovanj.

× × ×

KAKO JE V FRANCIJI

»Gazetta del Popolo« opisuje razmere v Franciji takole: Vsi hoteli, šole in javna poslopja ob Rivieri so spremenjeni v bolnišnice. V bolnišnicah so francoski in nemški ranjenci strogo ločeni. Gospodarsko življenje povsod počiva; trgovina in promet je prekinjen. Pred mestnimi hišami stoje cele vrste ubogih žena, ki beračijo za nakaznice, da dobe hrano. Bojazen pred vohuni je seveda velika. Pri Oisi je ustrelil neki angleški častnik nekega mladega moža, češ da je preoblečeni nemšk vohun.

× × ×

BELGIJSKO POROČILO O IZPADU IZ ANTWERPNA.

Rotterdam, 2. oktobra. Antwerpen-ska armada je podvzela velik izpad zato, da prepreči polzkus Nemcev, ki so nameravali pri Tarmandu s silo reko Šeldo prekorčiti. Nemcem se je posrečilo, da so antwerpen-sko armado, ki je bila s 70.000 vojakov v boj zapletena, trikrat vrgli nazaj. Na obeh straneh so

nastopili močni odelki artiljerije in veliko strojnih pušk. Belgijci so se ustalili na Oedeghenu, ki so ga s kroglijami zažgali. Belgijci sami izjavljajo, da se boj ni odločil, kar pomenja, da so bili s krvavimi glavami nazaj vrženi. Zdi se tudi, da jim je ogenj nemških granat velike izgube zadal.

ČASTNO DARILO ZA BELGIJSKEGA KRALJA.

Ruski list »Nowoje Wremja« je pričel z zbirko denarnih prispevkov, ki naj bi se izročili belgijskemu kralju kot častno darilo.

× × ×

KAKO SOVRAŽNIKI SPOZNAVAJO NEMŠKE ČASTNIKE.

Zborni poveljnik general pl. Löwenfeld objavlja v zbornem glasilu to-le: Vjeti francoski častniki poročajo, da spoznajo nemške častnike in častniške namestnike na svetlih gamašah in jih tako lahko postrele. General priporoča, naj se svetle usnjene dokolenice pokrijejo z motno-sivo preobleko. Angleži so nemške častnike spoznali po tem, da so se pogosto posluževali kukal in jih potem istotako predvsem vzeli na muho.

× × ×

SLAVEN SKLADATELJ KOT FRANK-TIRER.

Motil bi se, kdor bi ne menil, da izvajajo na Francoskem fanktirske rokodelstvo samo propadli življi; nasprotno, bes, ki je zgrabil Francoze proti nemštvu, je tolik, da je zmedel glave celo možem, ki stoje na vrhuncu življenja in izobrazbe. To nam jasno dokazuje slučaj Albericha Ma-

Med Verdunom in Toulom.

Naša ofenziva v Srbiji.

USPEHI NAŠIH ČET V SRBIJI.

Ogrski korespondenčni urad poroča: Naše čete so zavzele utrjene srbske pozicije južno od Krupnja in Loznice, zaplenile so topove in vjele mnogo Srbov.

Graški listi poročajo: V nekem boju, skih topov osvojili; topov neke baterije, ki se je nahajala v težavnem ozemlju, niso mogli na varno spraviti, zato so jih pa pokorili, da niso več za boj sposobni. Okoli 5000 vjetih srbskih vojakov so zopet v notranjost dežele odpeljali.

ZADNJA SRBSKA OBRAMBNA ČRTA.

Preko Sofije se poroča iz Niša: Pirot je sicer vojaški tabor, a prenapolnjen s tisočimi ranjenci. Primanjkuje zdravil in zdravnikov. Novo vpoklicani, a še neizurjeni vojaki, približno 6000 mož, so od poslani na bojišče. Srbi zdaj z vso silo utrjujejo črto Novibazar—Kragujevac—Zvoniac—Osovac, kjer so tudi težke topove razvrstili. Ta črta se označuje za drugo in zadnjo obrambno črto.

GENERAL BOJOVIĆ PADEL.

Bukarešt. Uradno se poroča iz Niša, da je poveljnik generalnega štaba prve srbske armade general Bojović v bitki pri Krupnju padel.

BOJI LOZNICA-KRUPNJA.

Dunaj. »Südslavische Korrespondenz« prinaša sledeče: Od srbske strani se je zadnje dni razširila v inozemstvu trditev, da so Srbi premagali pri Krupnju naše čete. Da se ovrže ta trditev, treba nekoliko opozoriti na dejstva in sedanji položaj.

Naše čete so kljub močni protibrambi od začetka ofenzive prekorčile Drino in stoje še danes na srbskih tleh. Posebno južno od Loznice-Krupnja so zelo utrjene srbske pozicije vzele naše čete kot prvi cilj operacije v večdnevem vročem boju. Pri tej priložnosti je bilo zaplenjenih 14 topov, ki se že nahajajo v deželnem glavnem mestu, medtem ko so ujetniki poslani v razna manjša mesta. Naše čete imajo še danes v rokah osvojene pozicije. Šest srbskih divizij, in sicer obe drinski diviziji, moravska divizija (drugi poziv), ena divizija ustavljena iz nadštevilnih polkov, donavska divizija (prvi poziv) ter deli donavske divizije drugega poziva z mnogostevilnimi četami in s četami tretjega poziva, ki so bile po pripovedovanju ujetni-

gnardas, skadatelja »Berenice« in »Beatitudes« in mnogih drugih glasbenih umotvorov. Stal je pri oknu v svoji vili v Baronu pri Coulommiersu in videl, kako se bližajo nemški huzarji. Kri mu je divje zaplula in v edini blodni misli, izkazati domovini uslugo, je vzel puško in sprožil strela. En huzar je ranjen zdrknil s konja; ostali so se hipno ustavili, udrli v vilo in privlekli iz nje zvezanega skladatelja. Peljali so ga na vrt, privezali k drevesu in trenotek nato so počile karabinke. — Magaret je bil mrtič. Zadnje trenotke mu je še pogoršal pogled na razdejano in zažgano vilo — tisto umetniško svetišče, katero je še njegov oče, dolgoletni izdajatelj »Figara«, okrasil in obogatil z mnogimi redkimi umetninami, ki so sedaj za večno uničene.

× × ×

ODLIKOVAN NEMŠKI VOJVODA.

Altenburg, 2. oktobra. (Kor. urad.) Cesar Viljem je podelil vojvodi altenburškemu, ki je v boju, železni križ I. razreda in mu obenem poslal lastnoročno pismo.

× × ×

FRANCOZI IZPUSTILI NEMŠKEGA GLEDALIŠKEGA IGRALCA.

Berolin, 1. oktobra. Glediški igralec Clewing, katerega so Francozi ujeli, ko se je v spremstvu dveh častnikov približal pod varstvom bele zastave nekemu mestu, da je pozove k predaji, je bil po tritedenskem ujetništvu zopet izpuščen z obema častnikoma vred. Vsi trije so došli v Mannheim, odkoder se zopet podajo v bojno črto.

odgovoril, in sicer tudi nemško: V imenu svojega najvišjega poveljstva prevzamem pismo in je bom nemudoma odposlal na določeno mesto. — Podpolkovnik Revič salutira, stotnik Künstl se zahvali, oba se poklonita in odhajata; Revič gre na breg, Künstl na ladjo. Ko stopi stotnik na barko, trobi trobentač zopet cesarski marš. Ko se je parlamentar vozil nazaj v Zemun, ni bil noben strel več nanj in na njegovo spremstvo oddan.

NAŠI RANJENCI V SRBIJI.

Enoletni prostovoljec, Anton Vellner, konceptni praktikant pri praški policiji je bil dne 17. avgusta ranjen in dne 19. avgusta na obvezovališču od Srbov ujet. Prepeljali so ga v Valjevo in od tam v vojaško bolnišnico v Skoplju. Piše, da Srbi z našimi ranjenci človekoljubno postopajo in hvali postrežbo in njihovo postopanje. Drugi vojni ujetnik je dr. Wanka iz bolnišnice v Saacu. Tudi tega so ujeli Srbi na obvezovališču in ga prepeljali v Skoplje, kjer pomaga v bolnišnici.

Uspešen avstrijski izpad iz Przemysla.

Dunaj, 1. oktobra. »Münchener Neue Nachrichten« poročajo: Avstrijska armada je napravila dne 26. septembra iz trdnjave Przemysl uspešen izpad. S tem so vse ruske laži nasprotnega značaja pobite.

Proslavljeni iržaški aviatik Widmer veleizdajalec.

Tržaška »Edinost« piše: S kolikim vikom in krikom je proslavljal še pred kratkim Trst tržaškega aviatika Widmerja! Niso mu mogli napeti nikdar dovolj slave, in tedaj, ko je poletel iz Trsta v Benetke, in pozneje, ko je šel s svojim aeroplanom v Rim, tedaj so skoraj divjali samega navdušenja za tega Tržačana Italijana. Imeli smo priliko povdarjati, da je ta proslavljeni tržaški »Italijan« Giovanni Widmer rodem — Slovenec. Njegov oče je rodem iz Senožec na Kranjskem, po rodu trd Slovenec, ki je prišel v Trst in tu izpočetka se čutil toliko slovenski, da je oddal svojega sina Janezka v slovensko šolo Družbe sv. Cirila in Metoda pri Sv. Jakobu. Pozneje se je oče poitalijanil, vzel sina iz slovenske šole in ga dal v italijanske šole. Ko je bila proglašena mobilizacija v Avstriji, je Widmer tudi moral v službo avstrijske domovine. Toda tu se je pokazalo, kako resnična je beseda, ki smo jo poudarjali že toliko in tolikrat, namreč: Ni ga hujšega podleža, nego je izdajalec svojega rodu in jezika, kajti tak človek, ki se drzne teptati v blato najsvetejše, kar more človek imeti na svetu: jezik, ki ga je učila njegova mati, — tak človek je zmožen vsakega, tudi najgršega drugega zločina, tudi izdajstva svoje domovine, svojega cesarja, tak človek je zmožen najostudnejše veleizdaje. — In res: te naše besede so se uresničile tudi na Widmerju. Widmer je pobegnil iz avstrijske vojaške službe v Italijo ter tako zagrešil najgrši zločin, ki ga more zagrešiti avstrijski državljani, ko se nahaja njegova domovina v nevarnosti in ko kliče vsakogar njegova najsvetejša dolžnost na nje obrambo. In ta Widmer je bil še tako predrzen, da se je v italijanskem časopisu pobahal s tem svojim ostudnim zločinom.

Demonstracija v Bukarešti.

»Jugoslovanska korespondenca« poroča iz Bukarešte: Rumunska vlada se je odločila, da nastopi z vsemi sredstvi proti cestnim demonstracijam, ki se ponavljajo nekaj dni sem in kojih provzročitelji so znani. Policija in armada sta pozvani, da uduše demonstracije, katere vladni listi obsojajo. »Victorie«, glasilo, ki ima zveze z ministrskim predsednikom, in »L'Indépendance Roumaine« pišejo energično proti hujskanju ulice.

Italijanski ministrski svet.

Rim, 30. septembra. Včerašnji ministrski svet je razpravljal o mednarodnem položaju ter dognal, da se ni nič pripetilo, kar bi moglo imeti za posledico, da bi Italija izpremenila svojo politiko. Ustanovilo se je tudi, da je stanje italijanske vojske in mornarice izborna.

ZDRAVJE DI SAN GIULIANA.

Rim, 30. septembra. Včeraj popoldne se je zunanji minister mogel nekaj ur baviti z državnimi posli ter je zvečer imel posvetovanje z angleškim veleposlanikom sirom Rennel Roodom. Okrog 9. ure se je ministru stanje poslabšalo, tako da so mu morali vbrizgati morfina.

GREY NI PRIŠEL V RIM.

Rim, 30. septembra. »Tribuna« demantira, da bi bil angleški zunanji minister sir Edvard Grey, te dni prispel inkognito v Rim.

Valona in Italija.

Rim, 30. septembra. Uradno se poroča: Za Valono smatrati za nekak Gibraltar v Jadranskem morju, vsled česar se mora Italija pobrigati za usodo tega mesta, ako bi dogodki kršili italijanske narodne koristi. V ostalem zanima Albanija Italijo le do gotove meje, glede Valone pa je neizprosna.

Italija lovi mine.

Rim, 2. oktobra. »Agenzia Stefania« poroča: Z ozirom na to, da plava po Adrijskem morju velika množina plavajočih min in da je vsled tega že več ribičev utonilo, je mornariško ministrstvo odposlalo torpedne rušilce, da mine uničijo. Mornariški minister je obenem odredil, da prekinajo vsi parniki, ki jih laška vlada podpira, svoje vožnje. Če bi na kljub temu kak parnik po Adrijskem morju vozil, naj vozi previdno in samo podnevi.

Grški ministerski predsednik o položaju na Balkanu.

GRŠKI MINISTRSKI PREDSEDNIK O POLOŽAJU NA BALKANU.

Atene, 2. oktobra. Agence Athenes poroča: Ministerski predsednik Veniselos je v zbornici govoril o dogodkih, ki so nastopili od zadnjega zasedanja. Dotaknil se je turško-grške pogodbe glede naseljenja beguncev in izmenjave njihovih posetij. Glede sedanje evropske vojske je spomnil na izjavo, ki jo je dal, da ostane Grčija nevtralna, da bo pa Srbijo zvesto podpirala, ako nastopi slučaj, ki je določen v pogodbi z njo. Ministerski predsednik upa, da ta slučaj ne bo nastopil. Grčija resnično želi, da bi se požar, ki pustoši Evropo, ne zanesel na Balkan, katerega narodi po zadnjih vojskah potrebujejo miru. Grčija vsaj čisto gotovo ne bo dala povoda k temu. Če so drugi balkanski narodi te misli in goje tako čuvstva kakor Grčija, je čisto gotovo, da se mir na Balkanu ne bo motil.

Spor med Egiptovskim podkraljem in Angleži.

Dunaj, 2. oktobra. Angleži so odstavili egiptovskega kediva (podkralja) in ga nadomestili z vojašk. regentstvom; ta stvar je zelo kritična in bo dovedla do spora s Turčijo. Tako postopanje dovede lahko do vojske; če se pa enkrat prične, se bo razburil ves izlam. Odmev vojske med Anglijo in Turčijo bo kot veter hitro odmeval do Sudana in do Indije. Mohamedanci se bodo zbrali okoli prerokove zastave. Ta stvar postane lahko za Angleže usodna. Ni potrebno, da sodimo, kakor piše glasilo indijskih domačinov »Taika Akhbar«, ki napoveduje, da v slučaju vojske med Turčijo in Anglijo pograbi za orožje 95% vseh mohamedancev; dovolj je, če pričakujemo, da bo Anglija drago plačala, ker je s silo egiptovskega podkralja odstranila.

Frankobrod n. M., 2. okt. »Frankfurter Zeitung« poroča iz Carigrada: Dne 29. septembra je prišel v avdienco k egiptovskemu podkralju kedivu, angleški poslanik in je v imenu angleške vlade od njega zahteval, naj takoj iz Carigrada odpotuje. Za svojo rezidenco si lahko izbere Neapelj, Palermo ali pa Florenco, kamor naj se pelje po morju. Kedive je odgovoril, da nima od angleške vlade nobenih ukazov sprejemati. Angleški poslanik, ki ni bil na ta odločen odgovor pripravljen, je nato v zadregi zapustil sobo. Iz okolice kediva se slišijo glasovi, da so hoteli Angleži njega, njegovo ženo in več egiptovskih princev in princezinj na morju prijeti in jih kot talnike na Malto odvesti.

Angleži zopet izgubili eno veliko križarko.

ANGLEŽI ZOPET IZGUBILI ENO VELIKO KRIŽARKO.

Rim, 2. oktobra. »Italia« poroča iz Londona: Admiraliteta uradno poroča, da se je potopila velika bojna ladja »Australia«, ki pripada avstralskemu vojnemu brodogradu. Razlogi potopa niso znani.

× × ×

Oklopno križarko »Australia« so spustili v morje 1. 1911. Obsegala je 19.500 ton, vozila je s 26,9 morskimi miljami na uro; stroji so 44.000 konjskih sil razvijali. Oborožena je bila »Australia« z 8 30,5, 16 10,2 in s štirimi 4,7 cm topovi.

Naročalce „Slovenca“.

Nova skrivnost.

Strašna moč nemških torpedovk.

Bazelj, 2. oktobra. S strokovnjaške strani se o uspehih »U 9« »Baseler Nachrichten« poroča: Poročilo, da je starejša nemška podmorska ladja tri velike angleške križarke uničila, je ves svet presenetila. Najbolj presenečeni so pa najbrže nepoučeni strokovnjaki, ker se jim je odkrila nova skrivnost, ki čisto nič ne zaostaja za 42cm avstrijskimi topovi: silovita razstrelilna sila nemškega torpeda. Dozdaj se je namreč sodilo, da se z enim samim izstreljenim torpedom, ki zadene, potopi le kaka mala križarka 2000 do 3000 ton; za velike ladje pa da so potrebni vsaj trije torpedi, ki dobro zadenejo. Pred leti so se ruske z granatami močno poškodovane vojne ladje držale še več ur nad morjem, dasi jih je šest do sedem torpedov zadelo; angleške križarke so se pa v treh do štirih minutah notopile, dasi jih je en sam torpedo zadel. Tako se je že po prvih poročilih sklepalo in se zdaj o tem ne more več dvomiti. Mogoče je, da so angleški torpedi ravno tako dobri, kakor nemški, a potop »Hele« tega ne dokazuje. Rešiti se je namreč mogla cela posadka razen štirih mož. Ker so podmorske ladje v rusko-japonski in v balkanski vojski odpovedale gre slava, da se prvim strelom dosegel uspeh, nemški podmorski ladji »U 9«.

Ruski vojni vjetniki poskusili pobegniti.

Grosen, 2. oktobra. V tukajšnjem ruskem vjetniškem taboru je pred nekaj dnevi okoli 200 tu nastanjenih Rusov porabilo trenotek, ko je nastal velik naliv in vihar, za beg. Udrli so iz barak, ki stoje blizu kantine, proti mestu, kjer so bile postavljene piramide pušk stotnije, ki je stražila. Straža je takoj pričela streljati in s tem alarmirala poveljstvo straže, ki je tudi streljalo. Ko so prvi begunci padli, so se ostali takoj vrnili. Trije Rusi so bili ubiti, osem pa težko in več lahko ranjenih. Neka krogla je zadela upravnega nadzornika garnizije Schulza v pljuča. Poleg tega je bil tudi nek črnovojnik lahko ranjen na levi roki. Zdravniška pomoč je bila takoj pri rokah. Za vsak slučaj je bila takoj alarmirana še ena stotnija črnovojnikov. Kmalu nato je nastal mir in red.

Podaljšanje moratorij na Turškem.

Carigrad, 2. oktobra. (Kor. urad.) Uradni list bo jutri objavil zakon, s katerim se podaljša moratorij za tri mesece s pripombo, da morajo dolžniki 10 odstotkov svojega dolga plačati v dveh mesečnih obrokih.

Med Nemci in Japonci.

Wolf objavlja, da Japonci uradno poročajo, da so 26. septembra napadli Nemce na visoki postojanki med rekama Paischo in Ližun. »Daily Mail« poroča iz Tokija, da so izgubili Japonci pred Kiaočaum dozaj 312 mrtvih in 9 zrakoplovov.

Trojni sporazum se pripravlja na demonstracije vojnega brodogradu proti Turčiji.

»Corriere d'Italia« poroča iz Carigrada: Rusko vojno brodograd v Črnem morju se bliža Bosporu; angleško sredozemsko brodogradje skupno z velikim delom francoskega brodogradja se pa zbira v Egejskem morju. Trojni sporazum hoče s to demonstracijo Turčijo prisiliti, da razveljavi odloke glede na kapitulacije in da opusti dvoumno stališče, ki je nasproti trojnemu sporazumu zavzema. Turčija je glede na te priprave zaprla Dardanele.

Carigrad, 2. oktobra. (Kor. urad.) »Tanin« poroča, da se je angleško in francosko brodogradje umaknilo za mali otok Cadaro pri Tenedu in pustilo pred Dardanelami dve bojni ladji.

Razna poročila.

DUNAJ OSTANE GLAVNO MESTO NEPREMAGLJIVE DRŽAVE.

Dunaj, 2. oktobra. Župan Weiskirchner je zaprisegel več novih meščanov. Na nagovoru je dejal med drugim: Mislim, da se zavedate resnobe te ure. Danes ni nobenih strank. Vsi smo državljani. Eni se bore, drugi moramo skrbeti, da se gospodarsko življenje vrši nemoteno dalje. Vse moči moramo zastaviti, da ostane Dunaj to, kar je, glavno mesto države, ki se ne more in se ne sme premagati.

PROTI DRAGINJI IN KUŽNIM BOLEZNIM.

Dunaj, 2. oktobra. Dne 30. septembra se je oglašil pri dunajski vladi dunajski župan z več zastopniki mestne občine. Navzoči so bili: min. predsednik grof Stürgkh, ministri baron Hei-

nold, Schuster, Zenker in vodja finančnega ministrstva pl. Engel. Župan je stavil sledeče zahteve: odpravi naj se carina na žito, v veliki trgovini z žitom naj se vpeljejo maksimalni tarifi, prepove naj se izvoz divjačine in perutnine in naj se da dovoljenje za uvoz 1000 ton argentinskega mesa. Nadalje naj se prepreči dohod galskih beguncev na Dunaj, ker je Dunaj že ves prenapolnjen. Pogovor je prišel tudi na to, kaj bi se ukrenilo, da se prepreči širjenje nalezljivih bolezni. Zastopniki vlade so izjavili, da se bo sezidala bolniška baraka, ki bo imela 10.000 postelj na razpolago.

VOJNI POMOŽNI URAD.

Dunaj, 2. oktobra. Vojni pomožni urad je oddal od zbirke po državi posameznim deželam 1.000.000 kron, da jih porabijo po potrebi. Iz tega denarja se bodo podpirali podpore potrebni ljudje. Deželnim upravam se tudi svetuje, naj ljudskih kuhinj in ljudskih jedilnic. Podpirajo naj se s tem denariem tudi tisti, ki delajo zimsko gorko odelo za vojake. Podpirajte vojni pomožni urad!

KARDINAL FERRATA, DRŽAVNI TAJNIK — OBOLEL.

Rim, 2. oktobra. (Kor. urad) Državni tajnik v Vatikanu, kardinal Ferrata je obolel za koliko slenelega črevesa. Njegovo stanje se zboljšuje.

RAZREDNA LOTERIJA.

Dunaj, 2. oktobra. (Kor. urad) Dobitek 10.000 K dobi št. 127.101, dobitok 5000 K pa št. 80.490.

KOLERA NA OGRSKEM.

Budimpešta, 2. oktobra. Notranje ministrstvo poroča, da je obolelih oseb na Ogrskem v 10 pokrajinah in v bolnišnici Gerhardus v mestu ravno 24.

TURČIJA NALOŽILA OBRTNI DAVEK INOZEMCEM.

Carigrad, 2. oktobra. Turški finančni minister je doposlal oblastem okrognico z natančnimi določili glede na obrtni davek, ki ga morajo inozemci od 1. oktobra 1914 naprej plačevati. Okrognica tudi določa, kakšno stališče da naj se nasproti inozemcem zavzema. Naglašja se, da se ne sme pozabiti, da trgovci in obrtniki v Turčiji, ki niso turški državljani, veliko privedejo k gospodarskemu napredku Turčije in da se mora zato delati na to, da bodo inozemci zaupali turškim postavam.

PREPOVEDANA VOŽNJA Z AVTOMOBILI NA FRANOSKEM BOJIŠČU.

Pariz (čez Berolin), 2. okt. (K. ur.) Vojaški guverner v Parizu razglasi, da je avtomobilistom strogo prepovedano voziti po ozemlju bojujočih se armad. Vsak tak poizkus bo imel za posledico najstrožjo kazen.

IZVOZ SLADKORNE PESE NA FRANOSKEM PREPOVEDAN.

Bordeaux (čez Berolin), 2. oktobra. (Kor. urad.) Nek dekret prepoveduje izvoz sladkorne pese.

Naš vrhovni poveljnik pregledoval čete.

Dunaj, 2. oktobra. Iz vojnega poročevalskega stana se uradno poroča:

Vrhovni armadni poveljnik nadvojvoda Friderik je porabil daljši odmor na galskem bojišču, da je v spremstvu prestolonaslednika Karla Franca Jožefa vsak dan ta ali drugi armadni zbor pregledoval. Ob priliki tega pregledovanja je prišel nadvojvoda v stik skoro z vso severno armado in s posebnim veseljem povsod dožgal, da vse naše čete prešinja izvrsten bojaželjen duh in da se kljub slabemu vremenu trdno drže. Preskrba armade, kateri je vrhovni poveljnik posvetil posebno pozornost, se je povsod izkazala zadostna in brezhibna. Vojnega materiala vseh vrst, posebno municije, je bilo v polni meri.

Dnevne novice.

+ Osebna vest. Cesar je imenoval ravnatelja državne gimnazije s slovenskim učnim jezikom v Gorici vladnega svetnika g. dr. Ivan Bezjaka za deželnega šolskega nadzornika. Naučni minister je novoimenovanega deželnega nadzornika pridellil v službovanje kranjskemu dežel. šolskemu svetu.

+ Pred večerajšnjim člankom »Bagdadska železnica« je spredaj pomotoma izostalo člankarjevo znamenje: Dr. J. K. — Poročil se je g. Henrik Drassal, c. kr. evidenčni eleve v Litiji, z gđcno. Angelo Prezelj v Litiji.

Poveljstvo 6. armade je izjavilo pohvalo poddesetniku Metličarju in peščem Golunu, Kumarju in Samperlu, vsi 87. pešpolka.

+ V poročilih o ranjenih in bolnikih št. 16 in 17 se med drugimi nahajajo sledeči: Stotnik Blaschke Avgust, 27. d. p., ranjen, na Dunaju; stotnik baron Ivan Formentini, 25. dom. p., iz št. Flo-

rijana pri Gorici, ranjen, na Dunaju; podpolkovnik Oskar pl. Heimerich, 26. p. top. p., iz Gorice, ranjen, na Dunaju; praporščak Steiner Emil, 8. pp., iz Cerknice, ranjen, na Dunaju; poročnik Iv. Žagar, 17. pp., iz Ljubljane, ranjen, na Dunaju; Blaž Bezjak, 27. d. p., iz Sela, bolan, v Baji; Mužina Franc, Mali Križ pri Gorici, 99. pp., ranjen, na Dunaju; Petrič Jakob, 3. g. t. p., iz Trsta, ranjen, na Dunaju; praporščak Karpf Friderik, 47. pp., iz Maribora, bolan, na Dunaju; praporščak Valenčič Jožef, 87. pp., iz Saplane, bolan, v Budimpešti; Andolšek Franc, 17. pp., iz Prigorice, ranjen, na Dunaju; Gregori Rupert, 7. pp., iz Beljaka, ranjen, v Gorici; Kos Valentin, 17. pp., ranjen, v Krakovu; Papler Pavel, 17. pp., iz Ljubljane, bolan, na Dunaju; Pöltl Avgust, 47. pp., iz Nove Svitte, bolan, na Dunaju; Starin Karel, 7. p. top. p., iz Ljubljane, bolan, na Dunaju; Zec Ivan, 97. pp., iz Gorice, bolan, v Nagy Kanizsa.

— Odlikovanja. Red železne krone drugega razreda z vojno dekoracijo je brez takse podelilo Njegovo Veličanstvo podmaršalu in poveljniku 28. pehotne divizije Rudolfu Kraliček radi hrabrega in uspešnega postopanja pred sovražnikom; viteški križec Leopoldovega reda z vojno dekoracijo je podeljen polkovniku in poveljniku 17. pešpolka Adolfu baronu Stillfried pl. Rathenitz; red železne krone tretjega razreda je podeljen polkovniku in poveljniku 27. pešpolka; nadalje podpolkovniku 17. pešpolka Ventouru pl. Thurman in podpolkovniku poveljniku 8. lovskega bataljona Juliju Lustig-Prean pl. Preanfeld. Viteški križec Franc Jožefovega reda na traku vojaškega zaslužnega križa je podeljen polkovnemu zdravniku dr. Anton Hočevanju. Vojaški zaslužni križ z vojno dekoracijo je podeljen majorjema Ignaciju Prinster, 87. pešpolka, in Karlu Watzek, 87. pešpolka, stotniku vitezmu pl. Purschka, 87. pešpolk, nadporočniku Moricu Latschnig, 17. pešpolk. Vojna dekoracija k vojaškemu zaslužnemu križu je podeljena stotniku Emanuelu Gradl, 87. pešpolk, polkovniku Viljemu Staufner, poveljniku 7. lovskega bataljona, in majorju Hermanu Fleischer, 87. pešpolk. Najvišje priznanje je izraženo nadporočniku Antonu Velikonja, pešpolk 102, stotnikoma 87. pešpolka Eriku vitezmu pl. Räcku in Alfonzu Hofmann, nadporočnikom 87. pešpolka Albertu Oberweger, Ferdinandu Praprotnik in Alojziju Gierlinger, poročniku 17. pešpolka Jožefu Wirkner pl. Torda in asistentnemu zdravniku dr. Ivanu Matko, 87. pešpolk.

— Sorodniki ranjencev dobe polovični vožnji listek. Železnično ministrstvo je izdalo nove naredbo, ki ima veljavo od dne 4. oktobra dalje. Starši, otroci, žena ali pa bratje in sestre ranjenih ali pa bolnih vojakov imajo pravico do polovice voznega listka na železnicah, po katerih se peljejo ranjence obiskat. Ta pravica pa velja samo za daljavo nad 50 km.

— Umrl je hotelir Anton Dolničar, restavratorec na Jesenicah v četrtek ob 1/2 5ih pop. v svojem hotelu Mallner-Parkhotel.

— Požar v Trstu. Včeraj ponoči ob 1/2 12. uri je nastal v Via Economu v skladišču za žveplo trgovca Mihaela Trudna velik požar. Škode je 100.000 kron. Ogenj so pogasili do 6. ure zjutraj. Petdeset družin, ki so morale sosednje hiše zapustiti, so nastanili po kavarnah in gostlinah.

— Umrl je v Krapini nestor hrvaških odvetnikov Franjo Barbot, star 74 let. — Umrl je v Gradcu krojaški mojster Karol Smarčan. — Umrl je v Savljah Janez Velkavrh, star 18 let.

— Padel je gospod Kavel Kuralt, učitelj na ljudski šoli v Šmarju in rezervni kadet 27. pešpolka v bitki pri Grodeku.

— Poštni promet z vojnimi ujetniki in z interniranimi našimi državljani v sovražnikovem ozemlju. Včeraj objavljeno obvestilo o postopanju poštinih pošiljatev vojnimi ujetnikom in v sovražnem ozemlju interniranim našim državljanom se je v toliko tu in tam napačno tolmačilo, češ, da naj se dotične pošiljatev dopošljejo diplomatskim zastopstvom tistih nevtralnih držav, ki so se uavedle, da jih naprej pošljejo. Opozarja se, da naj se vse poštne pošiljatev, ki so namenjene vojnimi ujetnikom in internirancem, pošljejo izključno po pošti tako, kakor se sploh odpošiljajo poštne pošiljatev.

Ljubljanske novice.

Ij 1744 ranjencev pripeljali v Ljubljano. Tekom večerajšnjega večera in današnjega jutra so pripeljali z južnega bojišča 1744. ranjencev. Ranjenci so bili že 10 dni v Zagrebu, odkoder so jih sedaj premostili v Ljubljano. Dva večja transporta ranjencev je posebni vlak včeraj opoldne peljal tudi na Koroško. Ranjenci, katere so pripeljali včeraj zvečer, so bili večinoma Hrvatje: Dalmatinci in Bosanci, dalje mnogo Čehov, Mažarov in »Deutschmeistrov«. Slo-

venec je došel z včerajšnjim vlakom samo eden, ki se je transportu v Zidanem mostu pridružil, maroder 17. pešpolka iz Galicije Blažič iz Novega mesta. Hrvatje so navdušeno pripovedovali o bojih pri Črnem vrhu ob Drini, pri Krupanju in Loznici, posebno o svojih naskokih »na nož« in o zaplenjenih srbskih topovih. Na vprašanje po poročnikih gg. Bajuku in Golia, so pripovedovali, kako ju moštvo ljubi in da sta oba čila in zdrava. Vsi ranjenci so bolečine potrpežljivo prenašali, videlo se je, da se zavedajo, zakaj se gre. Na kolo-dvor so prišli k sprejemu deželni predsednik ekselencija baron Schwarz, deželni glavar dr. Ivan Šustersič s soprogo, dvorni svet, grof Chorinsky, vl. svet. grof Küniel, predsednik »Rdečega križa« Del Cott z odbornikom g. Koslerjem, štabni zdravnik. Posebno je poudarjati ljubeznivo ob-čevanje dr. Laborja z ranjenci. Dame so ranjencem prav ljubeznivo stregle. Ranjence so pod nadzorstvom g. Jagodica in g. Jos. Turka odpeljali: 50 v domobransko vojašnico, 100 v licej, 280 v obrtno šolo. Težko ranjenih je bilo 176. Ranjence, ki so došli ob 1/2 12. zvečer, so odpeljali: 70 v licej, 85 v »Ljudski dom«, 340 v domo-bransko vojašnico, 220 v obrtno šolo, ostale v II. drž. gimnazijo. Vseh ranjencev je bilo 810. Težko ranjenih je bilo 400. Zjutraj ob 5. uri 17 minut je pripeljal 504 ranjenec novi sanitetni vlak Rde-čega križa, ki je imel okoli 30 vozov. V tem vlakom leže ranjenci na modernih no-silnicah, v vlakom so postelje, kuhinja, ope-racijski prostor, sploh je ta vlak pravcata bolnica na kolesih. Da bi imeli še več ta-kih vlakov! Z vlakom se vedno vozi tudi en polkovni zdravnik. Od teh ranjencev — 82 jih je bilo težko ranjenih — so oddali 400 v belgijsko vojašnico, 30 v Leonišče, 30 v deželno bolnico, ostale v II. drž. gimnazijo.

Ij 100 beguncev iz Galicije so včeraj ob 1/2 10. uri zvečer pripeljali v Ljubljano. Odpotovali so v Kranj.

Ij Gg. trgovcem. God našega presvit-lega cesarja se bode praznoval v nedeljo 4. t. m. v vseh krajih naše monarhije na najslavesnejši način. Nekateri ljubljanski manufakturni trgovci pa so sklenili, da bo-do ravno to nedeljo trgovine odprte. Ker gg. trgovci niso še zaznali za pomen tega dne, upamo, da se bodo sedaj na to ozirali in da bodo trgovine ta dan zaprte. — Tr-govski sotrudniki.

Ij Včeraj, 1. oktobra, je imela II. drž. gimnazija ob 8. uri v uršulinski cerkvi sv. mašo za zmago našega orožja in srečen izid vojske. Prisostvoval je cel profesorski zbor in vsa mladina zavoda.

Ij Za črnovojnike, ki prihajajo te dni k izbiranju z večernimi vlaki v Ljubljano, je mestni magistrat preskrbel kot prenočišča tri velike sobe v cukrarni (pritličje in I. nadstropje). Dohod s Poljanskega nasipa, 1. vrata.

Ij Nagle smrti je včeraj prominul na Gradu internirani 30letni Moric Eger, ro-dom iz Gradca, nazadnje stanujoč v Trstu, Via Belvedere 31. Njegovo truplo so pre-peljali v mrtvašnico k sv. Krištofu.

Ij Predilnica zaprta. Ljubljanska pre-dilnica je skoro vse delavske moči odslo-vila. Le prav malo jih je še zaposlenih in tudi ti bodo morali v kratkem zapustiti svoje delo, ker že vozijo stroje iz tovarne. Delavstvo, od katerega je mnogo vse svoje moči ob bori plači pustilo v tovarni — bili so tam nekateri čez 50 let — je obupano, ker prihrankov nima, zima trka na durj in siromaki ne bodo imeli na večer svojega življenja ne dela, ne jela. Res usmiljenja vredno ljudstvo! »Jugoslovanska Strokov-na Zveza« je po zaslugi posl. Gostinčarja več delavkam preskrbelo delo v dugareški predilnici na Hrvaškem, kjer je po zaslugi hrvaške vlade delavstvu delo trajno zagotovljeno.

Ij Pouk na c. kr. obrtni šoli se je, kakor smo že poročali sistirati do kon-ca septembra. Kljub temu se v enem delu šole živahno dela. Na ravnateljev poziv se je 40 učenk ženske obrtne šole prijavilo, da šivajo za Rdeči križ in za upravo bolnišnice. Ker je celo poslopje prirejeno za bolnišnico, so dekleta na-stanili v posebnem oddelku, kjer pod nadzorstvom učiteljic šivajo perilo. Iz-delale so že 300 hlač, veliko brisač, spal-nih jopičev, nogavic itd. Učenke zaslu-žijo radi njih pridnosti pohvalo.

Ij Oslova usoda. Kakor drugod, tako so nastavljeni tudi na Jesenicah črnovoj-niki, da stražijo progo in druge železniške objekte. Ko je nedolgo neko noč na straži stal neki ljubljčan, livar pri tvrdki Sa-massa, začuje po progi neko korakanje, nakar je postal, zavedajoč se svoje službe, pozoren. Gre li kak nepoklicanec, ali je

kontrola? Kar zagleda prav po sredi proge nekaj korakati, kar je bilo na štirih nogah in nekako oslu podobno. »Halt, wer da!« (»Stoj, kdo tukaj!«) Nobenega odgovora. Vojak klic ponovi, a prikazen gre dalje svojo pot. »Aha,« si misli zvesti oboroženec, »ta se je pa nakrinkal za osla in gotovo ne misli nič kaj dobrega.« Sname puško z rame, pomeri v temni noči v zagonetno prikazen, sproži, in čvetero-nožec se zvrne na progo. Bil je takoj mrtev. Konstatirali so, da je bila prikazen res pravi osel, ki se je ponoči nekemu po-sestniku v hlevu odtrgal in šel po progi v — smrt. Posestnik seveda ni dobil povr-njene škode, ker je njegova dolžnost pa-ziti na svojo žival; pač pa je gospod stot-nik Luckmann pazljivemu vojaku kot do-bremu strelcu dal 2 K nagrade. To naj bode pa tudi za zgled in ravnanje občin-stvu, ki ima slučajno kaj posla v obližju vojaških straž. Naj ne posnema osla.

Ij Umrli so v Ljubljani: Gregor Ma-

rolt, dninar, 62 let. — Fran Rant, strojar-ski pomočnik, 44 let. — Ivan Dovjak, pe-čarski pomočnik, 38 let. — Fran Bezljaj, sin mornariškega kanclista, 11 dni. — Mo-ric Egger, knjigovodja, 30 let.

Pouk francoščine, itali-janščine, nemščine
dijakom in dijakinjam ter
gospicam, ki nameravajo
pristopiti k pošti. Honorar izredno ni-
zek. Naslov: Šola za jezike, Breg 20, III.
2858

**SUHE
GOBE**

kupuje vedno in v vsaki množini,
kakor tudi vse deželne pridelke
ter plačuje najdražje trg. firma
J. Kušlan, Kranj, Gorenjsko.

**Popolna
prodajalniška oprava**

za specerijsko in kolonijalno blagovno stroko, na-hajajoča se v dobrem stanju

se kupi.

Zahteva se le oprava boljše vrste, porabna za ustanovitve nove trgovine. 2859 3

Ponudbo je nasloviti na pisarno za urejevanje gospodarskih zadev J. Rozman v Kranju.

Lepi stanovanji

z dvema sobama, predsebo, kuhinjo ter pritliklinami in vporabo vrta, se oddasti za novembrov termin v SPODNJI SISKI Kolodvorska cesta št. 181. Natančneje se izve ravnotam. 2822

Ali ste že ponovili naročnino?

Potrtem srcem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naš ljubljani sin, oziroma brat, stric in svak, gospod

Viktor Plehan

kemični inženir in c. kr. rezervni častnik

dne 30. septembra po dolgi mučni bolezni v Krakowu pre-minul.

Blagega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Ljubljana-Krakow, dne 2. oktobra 1914.

2875

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem in znancem tužno vest o nenadni, bridki izgubi našega nad vse ljubljenega so-proga, očeta, starega očeta itd., gospoda

Josipa Stupica

posestnika, trgovca, občinskega svetnika in bivšega več-letnega župana na Viru pri Domžalah

ki je dne 1. vinotoka ob 5 1/2. uri popoldne po kratki a mučni bolezni v 71. letu izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb nepozabnega vršil se bode v nedeljo ob 9. uri zjutraj iz hiše žalosti na pokopališče v Dobu, kjer se bode truplo položilo k večnemu počitku v lastno rakev.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v cerkvi v Dobu ter v raznih cerkvah v Ljubljani.

Predragega pokojnika priporočamo v pobožno molitev in blag spomin.

Vir, dne 2. vinotoka 1914.

2876

Marija Stupica, roj. Videmšek

soproga.

Fran Stupica

trgovec z železnino

Josip Stupica

jermentar in sedlar

Janko Stupica

trgovec

sinovi.

Minka Vrenjak, roj. Stupica

Julija Stupica

hčere.

Pavel Vrenjak

posestnik

zet.

Irma Stupica

Amalija Stupica

Maruška Stupica

sinahe.

Vsi vnuki in vnukinje.

Potrti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pre-žalostno vest, da je naš ljubljani soprog, oče, sin in brat, gospod

Anton Dolničar

posestnik »Parkhotela« na Bledu in železniški restavrater na Jesenicah

včeraj dne 1. oktobra popoldne po kratki mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, v 42. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega rajnika se bo vršil jutri v soboto dne 3. oktobra ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti »Parkhotela« na pokopališče na Bledu.

Bled—Jesenice, 2. oktobra 1914.

Jožko, Franci

sinova.

Ivana

soproga.

Slavica, Ida

hčeri.

Matija

oče.

Franc, Ivan, Matija, Ignacij, Vekoslav, Martin

bratje.

2874

Naročajte „Slovenca“!

Kot

2850 2

trgovski vajenec

v mestu ali na deželi, v kraju z obrtno šolo, želi vstopiti deček, ki je obiskoval 2 leti meščansko šolo. Ponudbe na špediterja I. Mihevc v Logatcu.

Usi odjemalci pišejo

da je najboljši izmed vseh v trgovini se nabavljajočih

malinov sok

oni

lekarnarja Piccolija v Ljubljani.

1 poštna pošiljka z voznino in zavojnico K 5.60.

Razpošilja se tudi v soših in v steriliziranih 1 kg steklenicah.

Naročila izvršuje 677

lekarnar Piccoli, Ljubljana.

Ceniki zastoj in franko.

2875

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naša preljubljena hčerka, sestra, svakinja in teta, gospica

Marija Mitterežger

po dolgi, težki in mučni bolezni danes ob 1/2 10. uri dopoldne v starosti 24 let mirno v Gospodu zaspala. Pogreb drage rajnice se bo vršil v soboto ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti v Spodnji Šiški, Knezova ulica 121.

Nepozabno rajnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Sp. šiška, dne 1. oktobra 1914.

Zaljubljeni ostali.

Brez vsakega posebnega obvestila.

Absolvent

trgovske šole išče primerne službe. Sprejme tudi mesto trgovskega pomočnika.

Oferte naj se blagovolijo nasloviti pod I. K. na upravo tega lista. 2868

Sprejmeta se tako 2869

2 čevljarska pomočnika

pri gospodu Karolu Blas, čevljarskem mojstru, Ljubljana, Rimska cesta 19.

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Vzajemna zavarovalnica

proti požarnim škodam in poškodbi cerkvenih zvonov

Ljubljana ::: Dunajska cesta št. 17.

Zavarovanja sprejema proti požarnim škodam: 1. raznovrstne izdelane stavbe, kakor tudi stavbe med časom zgradbe; 2. vse premično blago, mobilije, poljsko orodje, stroje, živino, zvonove in enako; 3. vse poljske pridelke, žita in krmo; 4. zvonove proti prelomu; 5. sprejema tudi zavarovanja na življenje, oziroma doživetje in druge kombinacije in proti nezgodam, vsakovrstna podjetja, obrti kakor tudi posamezne osebe za deželno nižjeavstrijsko zavarovalnico, od katere ima tudi deželni odbor kranjski podružnico.

Varnostni zaklad in udnine, ki so znašale l. 1912. 673.356 kron 17 vin., so poskočile koncem leta 1913. na 735.147 kron 17 vin. Tedaj čimvečje zanimanje za ta edini slovenski zavod, tembolje bo rasel zaklad.

Ponudbe in pojasnila da ravnateljstvo, glavno poverjenstvo v Celju in na Proseku, kakor tudi po vseh farah nastavljeni poverjenci.

Cene primerne, hitra cenitev in takojšnje izplačilo. 1430

Ne puščajte otrok samih, da se požari omejijo!

Po trti globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naš nad vse ljubljani sin oziroma brat, gospod

Valentin Accetto

tehniki in c. kr. rezervni poročnik

v torek 29. septembra zjutraj po daljši, mučni bolezni v 29. letu starosti mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega se je vršil včeraj, v četrtek 1. oktobra ob 3. uri popoldne iz bolnišnice v Dol. Tuzli v Bosni.

V Ljubljani, dne 2. oktobra 1914. 2864

Val. Accetto, oče. Ivana, mati. Albina, sestra. Alojzij in Viktor, brata.

Špecialitete v konfekciji za dame

in deklice ter v oblekah za gospode in dečke, po priznani najnižjih cenah

Ljubljansko skladišče oblek, O. Bernatovič

Ljubljana, Mestni trg 5-6.

AI 574/14/18

OKLIC.

2866

Prostovoljna sodna dražba v zapuščno zamrlega župnika Franceta Škerjanc spajajočih premičnin, obstoječih iz dragocenosti, različne hišne oprave, oblek in perila ter različnih drugih stvari se določa na

16. oktobra 1914 v Ljubljani ob 9. uri dopoldne, Kopališka ulica števil. 6.

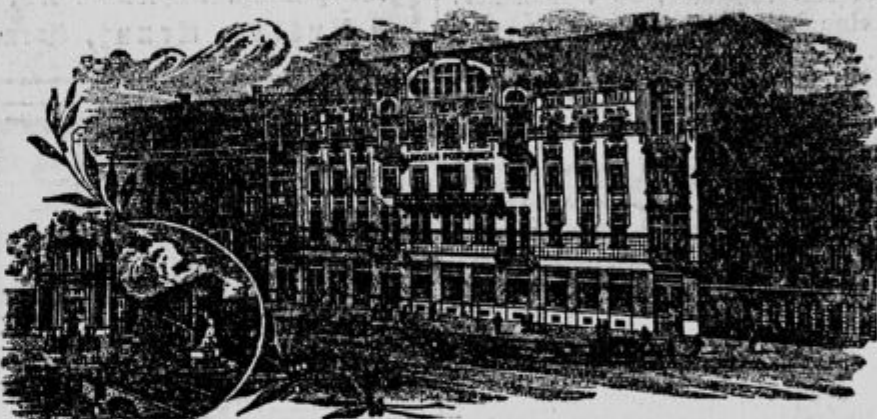
C. kr. okrajno sodišče Ljubljana, odd. I., dne 1. oktobra 1914.

A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg 10

Specialna trgovina za pletenine in trikotažo. 395

Velika zaloga različnega perila za vojake iz čiste volne in velblodje dlake in sicer: snežne kučme, sviterji, telovniki, triko-jopice, srajce, in spodnje hlače, nogavice, sliperji, dokolenice, rokavice, različni ščitniki za vrat, prsa, kolena itd.

Odeje iz velblodje dlake. Tetra perilo. Spalne vreče. Plašči in predpasniki za strežnice rdečega križa. Volna za pletiti.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Miklošičeva cesta števil. 6, pritličje, v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvi

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki temveč

tudi cela dežela Kranjska

ter jih obrestuje po 4³/₄ % brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 K čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštno hran. položnice brezplačno na razpolago.

Natelsvo.

4³/₄ %

4³/₄ %

Domača tvrdka

Zunanja naročila obratno

Cene brez konkurence

Modni salon Marija Götzl

Priporočamo domačo solidno tvrdko

Velika zaloga damskih in otroških klobukov v najnovejših oblikah vseh vrst ter športnih čepic

Židovska ul. 8

Zaluzni klobuki vedno v zalogi

Popravila se sprejemajo